

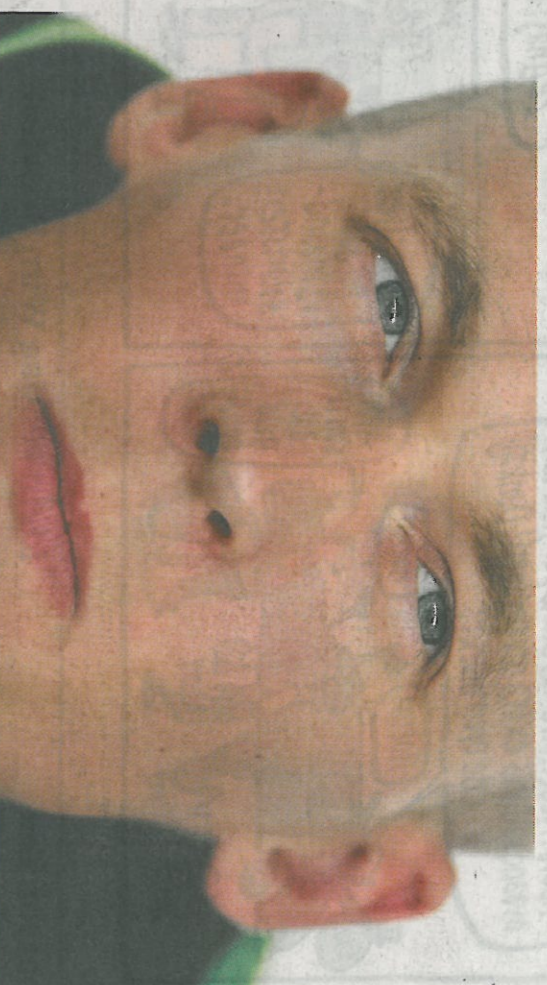
Jongeren hebben een neus voor echtheid; een docent moet authentiek zijn

OPINIE 23

Finale Leerorkest in de Arena

'Muziek moet net zo gewoon zijn als voetbal'
NEDERLAND 11

Eerst een hartoperatie, maar uiteindelijk weer op de fiets

Wielrenner Robert Gesink had jarenlang hartproblemen
SPORT 20

Choreografen dansen met kunstenaars

DE VERDIEPING 14

Wildgroei in aanpak van pesten

In de 'antipestindustrie' gaan miljoenen om, maar wetenschappelijk bewijs voor effectiviteit ontbreekt

Rob Pietersen
REDACTIE ONDERWIJS & OPVOEDING

In de 'antipestindustrie' gaan inmiddels miljoenen om, maar de meeste aangeprezen methodes ontberen een solide wetenschappelijke basis. Vrijwel geen enkele aanpak is echt grondig onderzocht, of door volledig onafhankelijke onderzoekers getest.

Gepeste kinderen die zelfmoord pleegden, en de verontwaardiging die dat oproep, hebben een bloeiende antipestindustrie doen ontstaan. Maar de her en der ontwikkelde methodes om pesten aan te pakken, kunnen volgens deskundigen averechts werken of zelfs 'levensgevaarlijk' zijn. Kinderombudsman Marc Dullaert sprak eerder al van 'zelfbenoemde coaches die grote bedragen vragen voor kwakzalverij'.

In maart 2013 presenteerde hij samen met staatssecretaris Sander Dekker (onderwijs) het Plan van aanpak tegen pesten. Scholen moeten

vanaf 2015 het verschijnsel aanpakken met een methode die aan bepaalde voorwaarden voldoet. Een commissie van het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) bekeek de afgelopen maanden namens Dekker meer dan zeventig methodes. Welke 'bewezen effectief' zijn, maakt het ministerie volgende maand bekend.

De verwachting is dat slechts een kort lijstje overblijft. "De programma's vochten elkaar de afgelopen jaren de tent uit, ze hebben geld verdiend over de ruggen van gepeste kinderen die echt zijn lastiggevallen met methodes die hun problemen soms verergerden. Er zijn nu goede criteria, er komt een harde sanering. Dat is winst", zegt Bram Orobio de Castro, hoogleraar ontwikkelingspsychologie in Utrecht.

Daarmee zijn we er nog niet, voegt hij er snel aan toe: "Het vervolg zou moeten zijn, dat de methodes die overblijven volgens de hoogste wetenschappelijke standaard worden beoordeeld. Aan die eisen voldoet in

Nederland nog geen enkele methode. Natuurlijk is dit het paard achter de wagen spannen: nu pas echt grondig wetenschappelijk onderzoek."

Aan de hoogste wetenschappelijke standaard voldoet volgens de hoogleraar een methode waar meer studies naar zijn gedaan door verschillende wetenschappers, die uitgebreid is getoetst en is vergeleken met scholen waar de pestmethode niet werd gebruikt. De gegevens moeten voor andere wetenschappers

'Zelfbenoemde coaches vragen grote bedragen voor kwakzalverij'

te controleren zijn en meerdere onderzoeken moeten in een wetenschappelijk tijdschrift zijn gepubliceerd. "In Nederland hebben we alleen wetenschappelijk onderzoek naar pestmethodes van een niveau: je lager, met maar één studie of minder goed vergelijkbare groepen", stelt Orobio de Castro.

Het verrichte onderzoek naar bepaalde methodes tegen pesten lijkt niet helemaal onafhankelijk. Orobio de Castro doet onderzoek naar de Kanjertraining, gefinancierd door de Kanjertraining zelf. De socioloog René Veenstra van de Rijksuniversiteit Groningen, ook wel de 'pestprofessor' genoemd, toetst de KiVa-methode. Die Finse methode is door hem zelf geïmporteerd en op honderd basisscholen getrudeauceerd.

"Er is gewoon maar een klein clubje dat op dit gebied onderzoek doet", aldus Orobio de Castro. De Kanjertraining en de KiVa-methode zullen vrijwel zeker voorkomen op de advieslijst. NJI en ministerie hebben

die methoden al omarmd.

Dat in een net verschenen boek van Johan Hoekstra ('Soep van Keistenen'; geschreven op verzoek van de vereniging Bijbel & Onderwijs) forse kritiek wordt geleverd, zal daar niets aan veranderen. De oud-pretikant en oud-leraar noemt het pedagogische niveau en de wetenschappelijke onderbouwing bedroevend: "Ik begon mijn onderzoek met nieuwsgierigheid, kwam via verbazing uit bij verbijstering. Aan deze contraproductieve aanpak zijn miljoenen verdiend. Op basis waarvan omarmen het NJI en het ministerie dan en gecontroleerd door onafhankelijke wetenschappers en tijdschriften", zegt Orobio de Castro. Toch heeft ook hij kritiek: "De overheid zou meer onafhankelijk onderzoek naar pesten moeten financieren."